

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Józef Iwulski

w sprawie z wniosku K. Sp. z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych: I.W., D.R., J.K., W.W.
o ubezpieczenie społeczne i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy (K. Sp. z o.o. z siedzibą w G.) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2016 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację płatnika składek K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 22 lipca 2015 r., VII U (...), w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. przy udziale zainteresowanych I.W., D.R., J.K. i W.W. o ubezpieczenie społeczne i podstawę wymiaru składek.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego płatnik składek wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił "rażące naruszenie prawa materialnego" odnoszące się do sposobu wykładni art. 627 k.c. oraz "rażące naruszenie prawa procesowego" (art. 233 § 1 w związku z art. 382 k.p.c.) przez "zbyt daleko idącą swobodę w ocenie dowodów zebranych w sprawie i bezpodstawne uznanie, iż celem stron przy zawieraniu umów o dzieło było jedynie obejście prawa w celu uniknięcia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne". Płatnik składek wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania jako "oczywiście zasadnej", a w dalszej kolejności o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego oraz przekazanie Sądowi pierwszej instancji sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie obydwu wyroków i rozstrzygnięcie sprawy co do jej istoty przez zmianę zaskarżonych decyzji organu rentowego i uznanie, że umowy łączące osoby zainteresowane z płatnikiem są umowami o dzieło, które nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a w razie przyjęcia jej do rozpoznania - o oddalenie skargi, przy czym w obu przypadkach o zasądzenie od płatnika na rzecz organu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W dwóch, złożonych po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, pismach procesowych zatytułowanych "Uzupełnienie skargi kasacyjnej" skarżący płatnik "uzupełnił" wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, przedstawiając "dodatkowe" okoliczności uzasadniające - jego zdaniem - potrzebę rozpoznania skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy podnieść, że skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej (art. 398⁵ § 1 k.p.c.), a skarga - oprócz wymagań konstrukcyjnych przewidzianych w art. 398⁴ § 1 k.p.c. -

powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Według art. 398¹³ § 3 k.p.c., skarżący może przytoczyć nowe uzasadnienie podstaw kasacyjnych. Uprawnienie strony do przytaczania nowego uzasadnienia podstaw kasacyjnych oznacza jedynie dopuszczalność powoływania nowej argumentacji dla wykazania zasadności uprzednio wskazanych podstaw (zarzutów) kasacyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1998 r., I CKN 448/98, LEX nr 1215025). Przepis art. 398¹³ § 3 k.p.c. w żadnym wypadku nie daje możliwości powoływania po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (art. 398⁵ k.p.c.) dalszych podstaw kasacyjnych przez wskazywanie dodatkowych (nowych) przepisów prawa, których naruszenie jest zarzucane, a których wcześniej nie przytoczono w podstawach skargi wniesionej w terminie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2000 r., V CKN 4/00, OSNC 2000 nr 9, poz. 163 i postanowienie tego Sądu z dnia 8 stycznia 1998 r., II CKN 297/97, OSNC 1998 nr 7-8, poz. 123). Z tej przyczyny nie jest prawnie skuteczna czynność polegająca na uzupełnieniu skargi kasacyjnej po upływie terminu do jej wniesienia przez zmianę przytoczonej uprzednio podstawy kasacyjnej albo zastąpienie dotychczasowej podstawy innymi przepisami (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 1998 r., I PZ 74/97, OSNAPIUS 1999 nr 4, poz. 134). W szczególności takie zmiany nie mogą być uznane za sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej. Przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej dopuszczalne jest natomiast rozszerzenie (uzupełnienie) podstaw kasacyjnych (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 1998 r., II CKN 517/97, OSNC 1998 nr 7-8, poz. 127; OSP 1999 nr 1, poz. 3, z glosą M. Kępińskiego; z dnia 2 czerwca 1998 r., II UKN 94/98, OSNAPIUS 1999 nr 11, poz. 375 i z dnia 19 kwietnia 2000 r., II CKN 272/00, LEX nr 530757), a nawet wniesienie zupełnie "nowej" skargi (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2005 r., I UZ 35/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 373; z dnia 9 lutego 2007 r., I PZ 31/06, OSNP 2008 nr 9-10, poz. 133; z dnia 19 lutego 2007 r., I UZ 46/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 85 i z dnia 26 marca 2007 r., I UZ 51/06, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 177).

Analogiczne reguły należy stosować do przedstawienia okoliczności, które według skarżącego mają decydować o potrzebie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli do uzasadnienia wniosku w tym przedmiocie. Przy czym

podkreślenia wymaga, że przepisy nie przewidują możliwości przytaczania nowego uzasadnienia tego wniosku (nie dotyczy tego przywołany art. 398¹³ § 3 k.p.c.). Tak więc złożenie odrębnego wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania lub dodatkowego (uzupełniającego) uzasadnienia tego wniosku, dokonane po wniesieniu skargi kasacyjnej, ale jeszcze przed upływem terminu określonego w art. 398⁵ k.p.c., jest czynnością wywołującą skutki procesowe (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2001 r., IV CZ 118/01, OSNC 2002 nr 2, poz. 29). Przedstawienie dodatkowej argumentacji uzasadniającej potrzebę rozpoznania skargi nie może być natomiast skutecznie dokonane po upływie tego terminu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Tylko całkowity brak wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania lub brak jakiegokolwiek jego uzasadnienia stanowi brak formalny (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegający uzupełnieniu po wezwaniu do usunięcia w trybie art. 398⁶ § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2016 r., III UZ 6/16, LEX nr 2122062). W konsekwencji oznacza to, że przy ocenie przesłanek warunkujących przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), Sąd Najwyższy nie bierze pod rozważenie dodatkowego wniosku (dodatkowego uzasadnienia wniosku) o przyjęcie skargi, złożonego po upływie terminu do wniesienia skargi (art. 398⁵ k.p.c.), bez wezwania przewodniczącego w sądzie drugiej instancji (art. 398⁶ § 1 k.p.c.).

Dla porządku warto zauważyć, że w postępowaniu kasacyjnym art. 207 § 3 zdanie drugie k.p.c., stosuje się wyjątkowo i dlatego Sąd Najwyższy może wyrazić zgodę na złożenie pisma przygotowawczego tylko wówczas, gdy strona należycie uzasadni potrzebę jego złożenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012 r., III CSK 300/12, OSNC 2013 nr 3, poz. 42; OSP 2014 nr 6, poz. 58, z glosą M. Olczyk). Pismo procesowe złożone w tym postępowaniu bez zgody Sądu Najwyższego, zawierające uzupełnienie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powinno więc być zwrócone na podstawie odpowiednio stosowanego art. 207 § 7 k.p.c.

Przenosząc powyższe uwagi na sytuację procesową występującą w rozpoznawanej sprawie, trzeba stwierdzić, że wyrok Sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi skarżącego płatnika składek w

dniu 22 lutego 2016 r. (k. 238), co oznacza, że termin do wniesienia skargi kasacyjnej upływał w dniu 22 kwietnia 2016 r. Płatnik wniósł skargę za pośrednictwem poczty w terminie w dniu 14 kwietnia 2016 r. (k. 253). W skardze zawarty był wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego (krótkie) uzasadnienie. Zarządzeniem przewodniczącego w Sądzie drugiej instancji (k. 254) skarżący został wezwany wyłącznie do przedłożenia trzech egzemplarzy skargi oraz oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Wezwanie (prawidłowo) nie dotyczyło przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, bo takie zostało zawarte w skardze. Skarżący płatnik składek w dniu 27 lipca 2016 r. (data nadania na pocztę) przedłożył natomiast pismo oznaczone w nagłówku jako "Uzupełnienie skargi kasacyjnej" (4 strony), w którym przedstawił nowe uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (k. 281-286), a w kolejnym piśmie "Uzupełnieniu skargi kasacyjnej" (k. 308-323) z 10 listopada 2016 r. sformułował nowe wnioski dowodowe. Pismo, w którym skarżący płatnik - bez wezwania (zgody) przewodniczącego w Sądzie drugiej instancji - przedstawił nowe uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zostało więc złożone po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, co oznacza, że argumentacja przywołana w tym piśmie musi być pominięta przy ocenie przesłanek warunkujących potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania. W tej sytuacji analizie Sądu Najwyższego na etapie przedsądu podlega wyłącznie pierwszy - zawarty w skardze - wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania wraz z jego uzasadnieniem.

Według uzasadnienia tego wniosku, skarga jest "oczywiście zasadna", bo orzekające w sprawie Sądy obu instancji "przyjęły zbyt daleko idącą swobodę w ocenie dowodów" oraz dokonały błędnej wykładni "przepisów ustawowych wobec zebranych w sprawie dowodów i stanu faktycznego sprawy", tymczasem "prawidłowa" analiza materiału zgromadzonego w tej sprawie powinna doprowadzić Sąd odwoławczy do "dokładnie odmiennych ustaleń" niż te, które poczynił Sąd pierwszej instancji. W świetle takiej argumentacji, zaskarżonego wyroku nie można uznać za orzeczenie dotknięte kardynalnymi brakami, widocznymi "na pierwszy rzut oka", bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10

stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 i z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107), a tylko taka przesłanka - w myśl art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - warunkuje przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.), mając na względzie, że wykładnia przedstawiona w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasadzie prawnej - z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16 (OSNP 2017 nr 1, poz. 6), wiąże dopiero od dnia jej podjęcia, natomiast skarga kasacyjna została wniesiona przed tą datą.

as